

EXPUNERE DE MOTIVE

Dreptul la cetățenie este unul dintre drepturile fundamentale ale omului, constituind premisa pentru rezolvarea oricăror probleme sau neclarități legate de cetățenie.

„Orice persoană are dreptul la o cetățenie. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa sau de dreptul de a-și schimba cetățenia.” Acesta este enunțul articolului 15 al Declarației universale a drepturilor omului din 1948.

Cetățenia prevede legătura legală dintre o persoană și un stat și stă la baza anumitor drepturi incluzând dreptul statului de a conferi persoanei protecție diplomatică și reprezentare la nivel internațional. Mai mult, exercitarea efectivă a cetățeniei este un factor stabilizator și de legătură care diminuează potențialul mișcărilor sau deplasărilor de populații.

Rezoluția A/RES/50/152 din 9 februarie 1996 a Adunării Generale a Națiunilor Unite cheamă statele „să adopte legislația referitoare la apatridie în vederea reducerii cazurilor de apatridie, în concordanță cu principiile fundamentale de drept internațional”. Astfel, cu toate că extinderea drepturilor civile asociate, în general, cetățeniei precum dreptul de a vota, de a munci sau de a poseda proprietăți, poate constitui o modalitate de normalizare a statutului ne-cetățenilor de pe teritoriul unui stat, nu există un înlocuitor pentru cetățenia însăși.

Convenția referitoare la reducerea cazurilor de apatridie, în încercarea de reducere a fenomenului apatridiei, are ca principal obiectiv adoptarea unei legislații a cetățeniei în care să se regăsească standardele prescrise cu privire la dobândirea sau pierderea cetățeniei. Prin încorporarea din Actul final, Convenția din 1961 „recomandă ca persoanele apatride *de facto* să fie tratate, în măsura în care este posibil, ca persoane apatride *de jure*, pentru a le da posibilitatea să dobândească o cetățenie efectivă”. Astfel, s-a recunoscut legătura ce există între lipsa cetățeniei, lipsa protecției naționale și apatrizii *de facto*.

Convenția din 1961 a Națiunilor Unite înglobează principii deja unanim recunoscute în dreptul internațional și este un punct de referință util pentru legislațiile referitoare la cetățenie, putând contribui la rezolvarea unor conflicte de drept, demonstrând, totodată, hotărârea comunității internaționale de a reduce cazurile de apatridie.

De asemenea, Convenția din 1961 are rolul de a consolida principiile de egalitate, nediscriminare, protecție a minorităților etnice, drepturile copilului, integritatea teritorială și dreptul la cetățenie. Ea nu cere statelor contractante să acorde cetățenia în mod necondiționat, ci caută să echilibreze factorii legați de naștere, reședință și descendență, în încercarea de a evita apariția fenomenului de apatridie precum și pentru a reflecta legăturile reale ale indivizilor cu statul.

Aderarea României la acest instrument internațional ar acționa ca un catalizator al eforturilor tuturor statelor de a reduce și, în final, a elimina fenomenul apatridiei.

Importanța aderării la Convenția din 1961 se reflectă atât pe plan național, cât și pe plan internațional. Pe plan național, beneficiile aderării la acest important instrument internațional se pot sintetiza în:

- dezvoltarea protecției drepturilor omului;
- realizarea dreptului la protecție națională pentru individ și, pentru stat, a dreptului de a acorda această protecție;
- recunoașterea unei legături autentice și efective între indivizi și stat;
- îmbunătățirea solidarității și stabilității naționale.

Pe plan internațional, avantajele aderării sunt:

- cooperarea cu comunitatea internațională în privința reducerii și eliminării apatridiei;
- îmbunătățirea relațiilor și a stabilității internaționale;
- aplicarea drepturilor omului și a standardelor umanitare;
- prevenirea dislocării persoanelor și a fluxurilor de refugiați prin abordarea cauzelor;
- rezolvarea efectivă a diferendelor referitoare la cetățenie.

Textul Convenției nu contravine prevederilor Constituției României sau principiilor de bază ale sistemului nostru de drept.

Aderarea României la Convenția privind statutul apatrizilor va completa cadrul juridic și va conduce la o dezvoltare a protecției drepturilor omului, precum și la îmbunătățirea stabilității naționale.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de lege alăturat, pe care vă rugăm să-l aprobați.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU - TĂRICEANU